Hawdd ei ddeall

Cyd-Brentisiaethau gyda Chymorth yn Ne Cymru

Beth rydyn ni wedi'i ddysgu

Mae'r ddogfen yma wedi cael ei hysgrifennu gan **Dr Elisa Vigna ac Andrea Meek o'r Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl ym Mhrifysgol Caerdydd**. Mae'n fersiwn hawdd ei ddeall o '**Dylanwadu a Hysbysu Engage to Change, Cyd-Brentisiaethau yn Ne Cymru**'.

Ionawr 2025

Engage To Change – Influencing and Informing · Learning Disability Wales / Anabledd Dysgu Cymru · NCMH National Centre for Mental Health · Cardiff University / Prifysgol Caerdydd

Sut i ddefnyddio'r ddogfen yma

Dyma ddogfen hawdd ei deall. Ond efallai y byddwch chi angen help i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Mae'r geiriau mewn **ysgrifen glas trwm** yn gallu bod yn anodd eu deall. Mae beth mae'r holl eiriau mewn glas yn ei feddwl ar **dudalen 19**.

Lle mae'r ddogfen yn dweud ni, mae hyn yn meddwl **Dylanwadu a Hysbysu Engage to Change**. Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â

Ebost: angela.kenvyn@ldw.org.uk

Mae **Hawdd ei Ddeall Cymru** wedi gwneud y ddogfen yma yn hawdd ei deall gan ddefnyddio Photosymbols. I ddweud wrthyn ni beth rydych chi'n feddwl am y fersiwn hawdd ei ddeall yma, cliciwch yma.

Rhif trwydded Photosymbols 403527247

Cynnwys

Beth sydd yn y papur yma **4**

Am Engage to Change **6**

Mwy am Brentisiaethau â Chymorth **8**

Asiantaethau Cyflogaeth â Chymorth 9

Darparwyr hyfforddiant 10

Rhaglen Prentisiaeth â Chymorth yn Ne Cymru **11**

Mwy am y bobl ifanc sy'n cymryd rhan 12

Prentisiaeth â Chymorth a Chyd-Brentisiaeth â Chymorth 13

Mathau o swyddi 13

Beth sy'n gweithio **14**

Pethau i feddwl amdanyn nhw **16**

Geiriau anodd **19**

Beth sydd yn y papur yma

Mae'r papur yma am:

- Cymorth Hyfforddwr Swydd,

- Yn cael ei ddarparu trwy 2 fath gwahanol o raglenni **prentisiaeth**.

> Mae **prentisiaeth** yn meddwl gweithio a dysgu ar yr un pryd. Mae person sy'n gwneud **prentisiaeth** yn cael eu galw yn **brentis**.

Fe wnaethon ni edrych ar gefnogaeth hyfforddwyr swydd oedd yn cael eu darparu trwy:

- **Prentisiaethau â Chymorth**

  Dyma lle mae prentisiaid yn cael cefnogaeth gan hyfforddwr swydd.

- **Cyd-Brentisiaethau â Chymorth**

  Dyma lle mae'r asiantaeth gyflogaeth â chymorth yn gweithredu fel y cyflogwr ac yn talu'r cyflogau. Mae **prentisiaid** yn cael cefnogaeth gan hyfforddwr swydd.

Fe fydd **prentisiaid** yn gallu gweithio mewn hyd at 3 gweithle gwahanol.

Dros amser, gobeithio y bydd y gweithle go iawn yn cymryd drosodd fel y cyflogwr.

Mae'r papur yma yn edrych ar y gefnogaeth sydd yn cael ei ddarparu gan:

- Asiantaeth Cyflogaeth â Chymorth ELITE
- Coleg Caerdydd a'r Fro
- a Hyfforddiant Cambrian.

Am Engage to Change

Roedd **Engage to Change** yn brosiect oedd yn rhedeg am 7 mlynedd yng Nghymru.

Roedd yn rhoi cefnogaeth i bobl ag anabledd dysgu ac awtistiaeth baratoi ar gyfer cyflogaeth a chael swydd â thâl.

Fe gafodd dros 1000 o bobl ifanc eu cefnogi drwy'r prosiect.

Anabledd Dysgu Cymru oedd yn arwain y prosiect.

Roedd ELITE ac Agoriad Cyf yn darparu cyflogaeth â chymorth.

Fe wnaeth y **Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Iechyd Meddwl (NCMH)** wneud ymchwil i ddarganfod beth sy'n gweithio.

Fe wnaethon ni ddarganfod bod cymorth hyfforddwyr swyddi, a chefnogaeth wedi ei seilio ar anghenion unigol yn gweithio orau.

Yn 2021 fe wnaethon ni redeg rhaglen brawf **Prentisiaeth â Chymorth**. Roedd yn cynnwys hyfforddiant swyddi.

Daeth hyn i ben yn 2023, ond roedd yn gweithio'n dda. Fe wnaeth hyn arwain at **Gyd-Brentisiaethau â Chymorth** sydd yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru. Mae **Cyd-Brentisiaethau â Chymorth** ar gael ar draws Cymru.

Mwy am Brentisiaethau â Chymorth

Mae **Prentisiaethau** â Chymorth yn ffordd bwysig o gael pobl ifanc ag anabledd dysgu i mewn i swydd.

Maen nhw yn darparu dysgu a phrofiad tra bod y person ifanc yn cael y cymorth maen nhw ei angen.

Mae’n bwysig iawn bod cyfle cyfartal i bobl anabl gael **prentisiaethau**.

Asiantaethau Cyflogaeth â Chymorth

Mae pobl ag anabledd dysgu ac awtistiaeth yn gallu wynebu llawer o heriau wrth geisio cael gwaith.

Mae Asiantaethau Cyflogaeth â Chymorth yn rhoi'r cymorth mae pobl ei angen i ddod o hyd i'r swydd iawn iddyn nhw.

Maen nhw hefyd yn gweithio gyda chyflogwyr ac yn rhoi cyngor am bethau fel budd-daliadau lles. Ac maen nhw'n cefnogi'r person ifanc i ddysgu rôl y swydd.

Darparwyr hyfforddiant

Mae darparwyr hyfforddiant yn cynnig cymorth gydag ochr addysg **prentisiaethau**.

Maen nhw’n darparu’r hyfforddiant mae person ifanc ei angen i’w helpu yn eu swydd. ac ennill cymwysterau.

Mae Mencap yn dweud bod rhai heriau o hyd i bobl ag anabledd dysgu gael **prentisiaethau**.

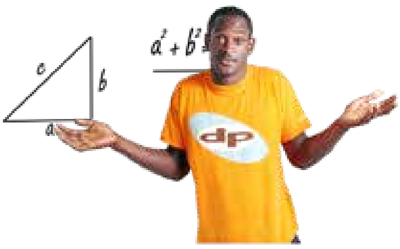

Er enghraifft, mae rhai yn gofyn am gymwysterau Mathemateg a Saesneg, er nad oes eu hangen ar gyfer y swydd ei hun.

Mae pobl hefyd yn poeni y byddan nhw yn cael eu gadael allan pan fyddan nhw yn dweud wrth eu cyflogwr am y cymorth maen nhw ei angen.

Rhaglen Prentisiaeth â Chymorth yn Ne Cymru

Roedd gan ELITE 134 o atgyfeiriadau am gymorth rhwng 2022 a 2023. Roedd llawer o bobl ifanc yn cyfeirio eu hunain. Mae rhai yn dod o brosiectau a sefydliadau eraill.

Doedd rhai pobl ddim yn gallu mynd ar y rhaglen. Roedd hyn oherwydd pethau fel:

- 1 person oedd ddim yn byw yn yr ardal gywir
- 5 person heb y cymwysterau cywir
- Fe wnaeth 41 o bobl dynnu'n ôl am resymau nad ydyn ni'n gwybod beth oedden nhw.

Ym mis Ionawr 2024 roedd 25 o bobl ifanc ar y rhaglen paratoi gwaith 6 mis. Mae hyn er mwyn eu paratoi ar gyfer y **brentisiaeth â chymorth**.

Roedd 24 o bobl ifanc ar y **rhaglen prentisiaethau â chymorth**. Roedd 17 o bobl yn cael eu hasesu.

Mwy am y bobl ifanc sy'n cymryd rhan

Roedd bron i 7 o bob 10 person ifanc oedd yn cael eu cyfeirio yn ddynion.

Yr oedran ar gyfartaledd oedd 24.

Roedd gan y bobl ifanc anghenion gwahanol.
Er enghraifft:

- 17 gydag awtistiaeth
- Roedd gan 3 anabledd dysgu
- 3 gydag anhawster dysgu
- Roedd gan 10 anabledd dysgu ac awtistiaeth
- Roedd gan 10 awtistiaeth ac anawsterau dysgu penodol
- Roedd gan 2 anabledd corfforol
- Roedd gan 2 anabledd synhwyraidd

Prentisiaeth â Chymorth a Chyd-Brentisiaeth â Chymorth

Roedd 27 rhaglen **brentisiaeth** â chymorth wedi cael eu darparu mewn gwahanol weithleoedd.

Mathau o swyddi

Roedd y bobl ifanc wedi cael cefnogaeth i lawer o wahanol fathau o swyddi.

Y mwyaf poblogaidd oedd Gweinyddiaeth Busnes. Wedyn Gwasanaeth Cwsmeriaid ac yna Gwasanaethau Glanhau a Chefnogi.

Y mathau eraill o swyddi oedd mewn ffasiwn, gofal iechyd, campfa, darparu bwyd a diod, garddio ac mewn warws.

Beth sy’n gweithio

Fe wnaeth ymchwilwyr holi dau aelod o staff o ELITE. Roedden nhw wedi trafod beth sy’n helpu i gael pobl ifanc i mewn i **raglen Cyd-Brentisiaeth**.

Dyma rai o’r pethau maen nhw’n meddwl sydd eu hangen:

- Cyd-weddu pobl i waith yn ofalus.

- Gwneud yn siŵr bod y person ifanc yn deall beth mae prentisiaeth â chymorth yn ei feddwl.

- Mae hyfforddiant swyddi gan yr Asiantaeth Gyflogaeth yn bwysig iawn.

- Mae angen i sefydliadau weithio’n dda gyda’i gilydd a bod yn glir gyda’i gilydd.

- Cyd-weddu pobl â’r **brentisiaeth** gywir ar eu cyfer.

- Mae cefnogaeth a chyrsiau cyn i’r **brentisiaeth** ddechrau yn bwysig.

- Meddwl am holl anghenion y person ifanc. Mae hyn yn cael ei alw yn **addasiadau rhesymol**.

- Gwneud yn siŵr bod y ganolfan waith, Gyrfa Cymru ac eraill yn deall beth ydy **Cyd-Brentisiaethau â Chymorth**.

Pethau i feddwl amdanyn nhw

Mae **Prentisiaethau â Chymorth** yn ffordd wych o gefnogi pobl ag anabledd dysgu neu awtistiaeth i ddod o hyd i waith.

Roedd pobl ifanc oedd wedi cael profiad gwaith yn barod yn fwy tebygol o gael swydd.

Yn yr adroddiad yma, roedd gan tua 6 o bob 10 person ifanc rywfaint o brofiad gwaith yn barod.

Mae'n bwysig gwneud yn siŵr bod pawb sy'n cymryd rhan yn gwybod:

- beth mae **prentisiaethau** â chymorth yn ei feddwl
- a beth maen nhw'n gallu ei ddisgwyl.

Mae gostwng y radd o ymuno â'r **brentisiaeth** yn meddwl bod mwy o bobl yn gallu cymryd rhan.

Mae'n bwysig iawn bod pobl ifanc yn cael asesiad i weld bod y **brentisiaeth â chymorth** yn iawn iddyn nhw.

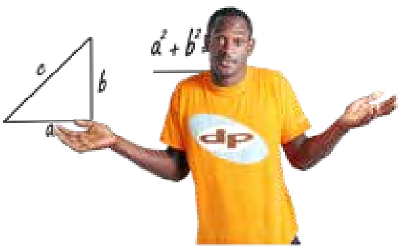

Mae angen newidiadau i'r lefelau mynediad sydd eu hangen mewn mathemateg a Saesneg. Mae hyn er mwyn ei gwneud yn fwy addas ar gyfer pobl ag anableddau dysgu ac awtistiaeth.

Mae angen rhoi rhesymau i gyflogwyr gynnig **prentisiaethau â chymorth**. Fe fydd hyn yn helpu i wneud yn siŵr bod pobl anabl yn cael eu cynnwys yn fwy yn y gweithle.

Mae angen cael cynllun ar waith i Gymru am hyfforddiant swyddi. Fe ddylai unrhyw un sydd ei angen gael cymorth hyfforddiant swydd.

Mae angen cynnal adolygiad o’r **rhaglenni Cyd-Brentisiaethau â Chymorth** ar gyfer Cymru gyfan.

Efallai y bydd rhai pobl ifanc angen mwy o amser cymorth.

Does dim digon o dystiolaeth am yr effeithiau mae’r rhaglenni yn eu cael ar gael swydd yn y tymor hir eto.

Ond mae’n ymddangos bod hyfforddiant swyddi yn rhan bwysig o gynnwys pobl ag anabledd dysgu neu awtistiaeth.

Geiriau anodd

Rhaglen brentisiaethau

Mae rhaglen brentisiaethau yn meddwl gweithio a dysgu ar yr un pryd. Mae'r unigolyn yn ennill sgiliau a phrofiad wrth wneud y swydd.

Influencing and Informing
Engage To Change

Learning Disability Wales
Anabledd Dysgu Cymru

NCMH
National Centre for Mental Health

Cardiff University
Prifysgol Caerdydd

Cronfa Gymunedol
Community Fund

Llywodraeth Cymru
Welsh Government